

VIŠE NIJESMO PASIVNI POSMATRAČI

ST: Možeš li nam dati neku opštu ocjenu položaja u društvu u kojem se članovi Udruženja mladih sa hendikepom nalaze danas?

Moram nažalost reći da je i dalje osnovni cilj osoba sa hendikepom obezbjeđivanje jednakosti i ravnopravnosti u društvu. Ta činjenica, možda ponajbolje odslikava naš položaj u društvu. No, to nikako ne smije umanjiti utisak koji postoji kako kod ove kategorije, tako i kod ukupne društvene zajednice da je određeni progres napravljen i da su konkretni rezultati ostvareni u prethodnom periodu. Po meni, a čini mi se da to mišljenje dijele i ostale osobe sa hendikepom, najznačajnija promjena koja se desila u odnosu između njih i društva jeste u tome da oni nijesu više pasivni posmatrači svog života i društvenih dešavanja, već da oni žive svoj život, i sve aktivnije učestvuju i utiču na društvo u kome žive. Mi smo u UMHNC, kao uostalom i ukupno crnogorsko društvo prepoznali ulogu

mladih, kao nosilac promjena stanja i statusa ovih lica, uz svo uvažavanje onoga pozitivnog što su naši stariji prijatelji iz pokreta učinili

na popravljaju našeg položaja. Pitanje tog položaja svakako ne treba posmatrati van konteksta ukupnih društvenih promjena koje se dešavaju u našem društvu, kao i konkretnih procesa koji se tih promjena tiču: i dalje jaka konzervativna svijest, reforme socio-ekonomskog sistema, reforme obrazovnog sistema, koji je od posebnog značaja za mlade sa hendikepom, adekvatna zdravstvena zaštita, zapošljavanje itd.

ST: Kakva je situacija, poslije toliko godina zalaganja, sa vašom integracijom u visoko školstvo na nivou Univerziteta?

Na inicijativu UMHCJ je u Zakon o visokom obrazovanju unešen član o jednakosti u ostvarivanju prava na visoko obrazovanje kojim nije dozvoljena diskriminacija po nizu osnova među kojima je i ona po osnovu onesposobljenosti (invalidnosti). Zakonodavac je u kontekstu toga člana otišao i korak dalje pa je istim zakonom propisao da Vlada „obezbjeđuje posebna sredstva ustanovama radi stvaranja jednakih uslova za ostvarivanje prava na visoko obrazovanje invalidnim licima studentima“. Ovim normativnim rješenjima, kao i nizom drugih mjera koje su preduzete, dat je značajan doprinos u nastojanjima da se osobe sa hendikepom integrišu u visoko školstvo.

ST: Nailazite li na pozitivan odgovor od strane Univerzitetskih i fakultetskih struktura?

Treba istaći da je integracija lica sa hendikepom u obrazovani sistem uopšte, pa samim tim i u visoko školstvo jedan složen proces koji zahtijeva vrijeme, sredstva, tehniku, kadrovsku obučenost postojećeg i dolazećeg nastavnog kadra u odnosu na ova lica i njihove potrebe, kao i fizičku dostupnost objekata i prostorija u kojima se nastava izvodi. Sve to ukupno zahtijeva i dosta obostranog razumijevanja i strpljenja kako struktura na Univerzitetu,

Prepoznat je taj nedostatak senzibiliteta studenata bez hendikepa u odnosu na osobe sa hendikepom, iz prostog razloga što je izostala kolegijalna interakcija između njih.

tako i nas samih. Za sada, čini se da se dobro snalazimo!

ST: A konkretno u Nikšiću i na Filozofskom fakultetu?

Recimo to da je jedan od ispita koji se izučavaju na odsjecima Filozofskog fakulteta i inkluzivno obrazovanje. Ovaj predmet izučava stvaranje uslova za jednake mogućnosti obrazovanja osoba sa hendikepom u redovnom sistemu obrazovanja. Zvuči apsurdno činjenica da baš na fakultetu na kome se izučava ovaj predmet postoje mnogobrojne barijere za osobe sa hendikepom, što sprječava potpuno ostvarivanje cilja ovog predmeta, jer studenti nijesu u prilici da na djelu vide uslove koji trebaju biti stvoreni da bi se osobe sa hendikepom mogle uključiti u redovan sistem školovanja. Nepriступačnost visokog obrazovanja za osobe sa hendikepom jedan je od razloga što se mali broj njih upisuje na fakultete. Oni koji se odluče na taj korak, suočeni su sa nizom barijera kao što su fizički nedostupne učionice, toaleti, restorani i studentski dom.

No, mislim, čak mogu i da najavim da bolji dani stižu što se tiče lica sa hendikepom koja studiraju, ili žele da studiraju na ovom fakultetu. Naime, na inicijativu UMHNK, a kroz realizaciju aktivnosti predviđenih projektom „DOSTUPNOST FILOZOFSKOG FAKULTETA U NIKŠIĆU“, sa dekanom gospođicom Bojkom Đukanović je dogovorena izgradnja dvije pristupne rampe na objektu za OSH korinike kolica, kao i za one koje se otežano kreću. Takođe je sa upravom dogovorena radna grupa koja bi radila na prikupljanju sredstava za izgradnju lifta čime bi se Filozofski fakultet učinio dostupnim i za osobe sa hendikepom.

ST: Koliko su vaši članovi svjesni potrebe za visokim obrazovanjem, obezbjeđenjem garantovanih jednakih uslova i koliko su spremni da se za to izборе?

Više od 50 godina u našem društvu je zastupljen medicinski model pristupa hendikepu, koji problem smješta u osobu sa hendikepom koja „nije sposobna“ da obavlja različite poslove i ispunjava društvene uloge. Socijalni model koji preovladava u svijetu, a posljednjih godina i kod nas, problem izmješta u društvo koje nije pružilo jednake mogućnosti za obrazovanje, rad i dostojanstven život osoba sa hendikepom. S obzirom na gore pomenute aktivnosti kako države, tako i naših organizacija, mislim da je i svijest osoba sa hendikepom o potrebi za visokim obrazovanjem u značajnijoj mjeri prisutna nego ranije. Isto tako bih skrenuo pažnju na životne i radne uspjehe koje su pojedine osobe sa hendikepom napravile i koje kod drugih predstavljaju dodatni motiv da i oni krenu istim putem.

ST: Koje korake vi preduzimate prema njima po ovom pitanju i šta je ono što mislite da je još nedovoljno razvijeno i sprovedeno?

Prepoznat je taj nedostatak senzibiliteta studenata bez hendikepa u odnosu na osobe sa hendikepom, iz prostog razloga što je izostala kolegijalna interakcija između njih, samim tim što osobe sa hendikepom nijesu bile prisutne, prvo kao studenti, a drugo i kao društvena kategorija koju bi određene naučne discipline obrađivale i interpretirale sa svog



DOKAZIVANJE U PRAKSI TEK PREDSTOJI

ST: Da li vam država i njene institucije izlaze u susret?

Da, baš tako. Država i njene institucije idu nama u susret, a ne kao do sada, isključivo mi njima, mada i toga ima još. Ovom prilikom bih pohvalio jedno novo-proklamovano načelo državnih organa u odnosu na pitanja osoba sa hendikepom. Naravno ovo dalekosežno značajno pravilo tek treba da se dokaže i pokaže u praksi. Svakako treba pomenuti značajne aktivnosti koje je država preduzela u cilju poboljšanja njihovog pravnog statusa i socio-ekonomskog stanja, kao što su: unošenje normativnih rješenja u zakone koji su od značaja za ova lica (Zakon o visokom obrazovanju); pozitivno mišljenje o konkretnim zakonima koji se odnose na osobe sa hendikepom (Zakon o psima vodičima i pomagačima); davanje određenih novčanih sredstava za realizaciju projekata njihovih organizacija (Vladina komisija za raspodjelu dijela sredstava od igara na sreću); prevladavanje predrasuda o njihovim intelektualnim i radnim potencijalima i sposobnostima, i u tom smislu njihovo radno angažovanje pri državnim institucijama.

naučnog aspekta, na ovoj visokoškolskoj ustanovi. U tom pravcu će se i kretati naše naredne aktivnosti. Ali i kroz pomenutu realizaciju projekta dostupnosti Filozofskog fakulteta, koji u svojoj drugoj fazi predviđa organizovanje serije edukativnih radionica za nastavno osoblje i studente, sa ciljem podizanja svijesti o licima sa hendikepom.

razgovarala: Mirjana Gajović

st.no.16 februar 2008